

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΥΤΟ ΕΙΧΕ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΕΙ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΠΑΤΡΙΣ» ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ. ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΕΙ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΖΗΤΗΘΕΙ ΣΤΟ ΕΓΓΥΣ ΜΕΛΛΟΝ.

Ευριπίδης Στεφάνου

«Μία πρώτη ανάγνωση του σχεδίου νόμου που παρουσίασε η Υπουργός Παιδείας στην Κυβερνητική Επιτροπή δεν αφήνει πολλά περιθώρια αισιοδοξίας για μια βελτίωση και εκσυγχρονισμό στην ανώτατη εκπαίδευση. Παρά του ότι περιμέναμε πολύ να το δούμε αποκομίζουμε την εντύπωση ότι έγινε με βιασύνη και μάλλον «μπαλώνει» παρά μεταρρυθμίζει. Προφανώς το κείμενο χρειάζεται μελέτη αλλά σε μια πρώτη ανάγνωση παρατηρώ τα ακόλουθα.

Στο κείμενο του σχεδίου νόμου (σ.ν.), που βρήκα στον δικτυακό τόπο ALFAVITA, υπάρχει μια σοβαρή αντίφαση που έχει σχέση με την εκλογή οργάνων διοίκησης: Στο άρθρο 8 («Εκλογή Αρχών Διοίκησης») αναφέρεται ότι τα εκλεκτορικά σώματα που εκλέγουν τις αρχές του ΑΕΙ και των ακαδημαϊκών μονάδων του (Τμήματα, Σχολές) απαρτίζονται από 1) το σύνολο των καθηγητών (Δ.Ε.Π.), 2) το σύνολο των μεταπτυχιακών και προπτυχιακών φοιτητών, κλπ. Όμως στο άρθρο 22 («Συλλογική Έκφραση») αναφέρεται ότι το διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.) του συλλόγου φοιτητών καθορίζει μεταξύ άλλων «τους τακτικούς και αναπληρωματικούς εκπροσώπους των φοιτητών στο εκλεκτορικό σώμα που αναδεικνύει τον Πρόεδρο του Τμήματος, τον Κοσμήτορα, και τις Πρυτανικές Αρχές»! Μάλλον ο συντάκτης του κειμένου χάθηκε στη διαδικασία «αντιγραφής-επικόλλησης» (copy-paste) του κειμενογράφου του μεταξύ του ισχύοντος νόμου και του προτεινόμενου σχεδίου νόμου. Φαντάζομαι ότι τα μέλη της κυβερνητικής επιτροπής που με ενθουσιασμό και ομόφωνα αποδέχτηκαν, όπως δήλωσαν στα ΜΜΕ, το εν λόγω κείμενο δεν το διάβασαν προσεκτικά. Όμως ακόμη και αν δεχτούμε ότι θα ισχύσει η καθολική ψηφοφορία δεν πιστεύω ότι απεγκλωβίζεται το Πανεπιστήμιο από την κομματικοποίηση και τον παραγοντισμό. Η συζήτηση στρέφεται συνεχώς στα

φοιτητικά ποσοστά συμμετοχής αλλά ποτέ στην ποιοτική συμμετοχή φοιτητών στα όργανα διοίκησης. Προσωπικά είμαι υπέρ της συμμετοχής, σε ένα λογικό ποσοστό, των φοιτητών στα όργανα (σε όλα όσα ασκούν διοικητικό, οικονομικό και τεχνικό έργο) με αρμοδιότητες, δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως αυτές των καθηγητών. Η παρουσία των φοιτητών στα όργανα διοίκησης, αν δεν υπόκειται σε συνδιαλλαγές, αποτελεί εχέγγυο χρηστής διοίκησης. Όμως οι φοιτητές δεν πάνε στο Πανεπιστήμιο για να κάνουν διοίκηση αλλά για να σπουδάσουν για αυτό η θητεία τους στα όργανα να είναι μονοετής και μοναδική και κατά τη διάρκειά της, θα πρέπει να παίρνουν άδεια από τις σπουδές τους και να τους παρέχεται ειδική υποτροφία. Αν δεχτούμε ότι τα συλλογικά όργανα διοίκησης είναι τα ανώτατα όργανα των ακαδημαϊκών μονάδων και του ΑΕΙ τότε πιστεύω ότι στα πλαίσια της συνδιοίκησης αρκεί οι φοιτητές να εκλέγουν μόνο τους εκπροσώπους σε αυτά και οι καθηγητές μόνο τους δικούς τους μεταξύ των οποίων και οι πρυτανικές αρχές. Ζητάμε από φοιτητές να εκλέξουν στη πρυτανεία άτομα που δεν γνωρίζουν ούτε τις διδακτικές και ερευνητικές τους ικανότητες (αν δεν είναι στο Τμήμα ή στη Σχολή που σπουδάζουν) και ακόμη λιγότερο τις διοικητικές τους ικανότητες. Είναι προφανές με το παρόν σχέδιο νόμου ότι πάλι τα «επιτελεία» θα δράσουν υπέρ του ενός ή άλλου υποψηφίου με τον τρόπο που γνωρίζουμε. Εξάλλου το σχέδιο νόμου καθορίζει τους συντελεστές βαρύτητας ανεξαρτήτως ποσοστού συμμετοχής...

Η θέσπιση θέσης Γραμματέα ΑΕΙ στο σ.ν. αφήνει πολλά κενά ώστε να γίνει αποδεκτή. Μια τέτοια θέση ίσως έχει χρησιμότητα ως προς τη συνέχεια της διοίκησης του ΑΕΙ ανεξαρτήτως πρυτανικών αρχών. Όμως σύμφωνα με την πρόταση του σ.ν. κινδυνεύουμε ο εκάστοτε Πρύτανης να επιλέγει τον Γραμματέα στην αρχή της θητείας του (και οι δυο εκλέγονται κάθε 4ετία) μέσω της Συγκλήτου (το έχουμε ζήσει το σενάριο) και καθώς είναι ο μόνος που τον ελέγχει να τον έχει του «χεριού του». Ο δε επόμενος Πρύτανης να φέρνει τον δικό του. Έτσι αυτή η επιθυμητή συνέχεια στη διοίκηση να μην ισχύσει.

Ο Οικονομικός Προγραμματισμός είναι ένα θετικό στοιχείο.

Όμως το σ.ν. ενώ περιγράφει με σαφήνεια τις υποχρεώσεις και τις κυρώσεις του ΑΕΙ αν δεν τον τηρήσει δεν αναφέρεται στις υποχρεώσεις της πολιτείας και τις εγγυήσεις για μια απρόσκοπτη χρηματοδότηση προς το ΑΕΙ. Πουθενά δεν φαίνεται ποιες θα είναι οι συνέπειες για την πολιτεία αν η ίδια φανεί ασυνεπής. Ανεξαρτήτως κυβερνήσεων και ηγεσιών του Υ.Π.Ε.Π.Θ. αυτό που βιώνουμε στο Παν. Κρήτης είναι κυρίως η ασυνέπεια του κράτους ως προς την ροή των υπεσχημένων χρηματοδοτήσεων που ερχόμενες σχεδόν προς το τέλος του οικονομικού έτους διακινδυνεύουμε συχνά την μη-απορρόφηση τους.

Το θέμα του χρόνου φοίτησης («αιώνιοι φοιτητές») έχει πάρει υπερβολικές διαστάσεις αυτό τον καιρό. Θα μπορούσε το κάθε ΑΕΙ στο πλαίσιο της αυτονομίας του να καθορίζει τον ανώτατο χρόνο σπουδών. Το Υπουργείο θα μπορούσε να ορίσει το χρόνο φοίτησης που έχει ένας ενεργός φοιτητής (π.χ. προβλεπόμενος χρόνος σπουδών συν 2 έτη) και να καθορίζει την χρηματοδότηση σε ότι αφορά τις δαπάνες εκπαίδευσης ως προς τον αριθμό των ενεργών φοιτητών που το κάθε ΑΕΙ υποχρεωτικά παρέχει.

Στο θέμα των συγγραμμάτων πιστεύω ότι οι προτάσεις του Παν. Κρήτης είναι οι καλύτερες δυνατές που έχουν παρουσιαστεί μέχρι σήμερα.

Ενώ το σ.ν. αναφέρεται στο 1ο άρθρο ότι στόχος των ΑΕΙ είναι και η έρευνα, το κράτος αποφεύγει να εγγυηθεί μια σημαντική χρηματοδότηση για την στήριξή της. Πως ένας νέος επιστήμονας που του παρέχεται μόνο ένα γραφείο και στη καλύτερη περίπτωση και ένας υπολογιστής θα μπορέσει στα πρώτα βήματα στο ΑΕΙ να έχει μια βασική ερευνητική υποδομή, χωρίς εγγυημένη αρχική χρηματοδότηση, ώστε να μπορέσει με τις δικές του προσπάθειες να την αναπτύξει και να παράξει έρευνα για την οποία προφανώς πρέπει να αξιολογείται."